

De fermentato ⁊ azimo

nudus crucifixus est: vt sic significatis ostēderet se mūdo reuelatū non magis intelligo eos debere respōderē. ppter nuditatē xp̄i: que nō significat ab ill' in sacrificio qm̄ quia nō monstrat in eodem sacrificio eū esse crucifixū extra ciuitatē extra domū: et sub nudo celo. Que tamē magna nō carēt rōe. Nam xp̄s qui passus est p nobis: nobis relinquēs exemplum: vt sequamur vestigia eius: in hīs quoq; dedit nobis exemplū ppter iusticiam sustinendi: incōparabilem cōtem: um ⁊ paupertatem. Adeo enim cōtemptus est et execrabilis iudicatus: vt nec mori dignus haberet inter aliquas hominū habitatoēs: neq; inter homines nisi inter execrabiles: neq; sub tecto aliquo nisi sub celo: de sub quo eici nō potuit: vt scdm̄ pphiam opprobriū et abiectio plebis estimaret. Paup̄ x̄o ita fuit vt veniēs in mūdū nō in sua s̄ in aliena domo nasceret: et natus ppter inopiā loci in p̄sepio brutoꝝ aialū ponetur ⁊ viuēs in mūdo nō haberet vbi caput suū reclinaret: nec moriēs vnde nuditatē suā tegetet: nec mortuū vnde inuolueret: nec sepulchrū aut locū vbi corpus mortuū collocaret. Que om̄ia magis sūt viuēdo p effectum (cū rō exigit) imitāda q̄ p nuditatem sacrificij: nuditas xp̄i significanda. Neq; cōiecturare possū cur poti⁹ curādū sit vt p̄no operiatur sacrificiū qm̄ xp̄s passus est nudus nō sub tecto vel intra ciuitatē s̄ sub nudo celo. Si autē vsus nō habet vt extra tectū fiat ppter turbatoēs aeris: similis causa videt̄ vt calix in sacrificiādo nō discoopiā ppter quas daz q̄ contingere possūt incōmoditates. Tutius itaq; et diligētius puto vt calix ne aut musca aut aliqd̄ indecēs in illū caderet que sepe cōtingisse cognoscimus opiaf q̄ discooptus ptingētibus in mūditijs exponat. Hec sapiētie vestre p meo intellectū nullius meliorē rōem respuens

respōdeo. De hīs que sacrificāt de fermento nisi vobis olim quādā epistolā. **E**xplicit Epistola de diuersitate Sacramētorum.

Incipit Epistola beati Anselmi ep̄i de fermentato et azimo.

Anselm⁹ seruus ecclesie cātu ariēn. waler anno. Hu wemburgēsi Ep̄o. Scienti breuiter loquor. Si cert⁹ essem prudētia vsam nō fauere successori iulij cesarijs: et nerōis a iuliani et potestate cōtra successorē et vicariū petri apostoli: libētissime vos vt amicissimū ⁊ reuerēdū ep̄m salutarē qm̄ aut ad defensione veritatis cōtra grecos qui ad vos venerūt queritis: scdm̄ posse nulli deesse debemus: opusculum vobis misi quod de p̄cessionē sp̄s̄ facti edidi cōtra illos. De sacrificio vero in quo idē greci nobiscū nō sentiūt: multis chatholicis rōnabilib⁹ videt̄: qz q̄ agūt non est cōtra fidē catholicā. Nā et azimū: ⁊ fermentatū sacrificās panem sacrificat. Et cū legit̄ de dño quādo corpus suum de pane fecit: qz accepit panē et benedixit nō addidit azimū vel et fermentū. Certū tamē est qz azimū benedixit forsitā non qz res que fiebat h̄ exigebat. Et cuz alibi ser carnē suā panē vocauit: sicut isto pane hō viuūt tēporaliter: ita illo in eternū: nō ait azimū vel fermentū: qz vterq; pariter panis est. Nō em̄ differūt azim⁹ et fermentū: substācialiter vt quidaz putāt. Sicut hō nouus ante peccatū: ⁊ inueteratus fermento peccati: nequaq; substācialiter differūt. Prop̄ h̄ ergo soluz videt̄ se et carnē suā panē vocasse et de pane corpus suum fecisse qz sicut panis iste azimus: siue fermentatus: dat vitam trāsitoria: ita corpus eius eterna: nō qz fermentatus est: vt azimns: q̄uis in lege

m ij

De fermentato

ubi vere oia in figura fiebat: pceptū sit
azimū in pascha panē comedere: vt oñ:
deret qz xps quē expectabāt sincerus z
mūdus futurus esset: et nos qui mādu:
caturī eram⁹ corpus eius: similiter mū:
di esse moueremur: ab oñi fermēto ma:
licie et nequitiē. **J**am xō postqz de vete:
ri figura: ad nouā veritatē venimus et
azimā xpi carnez cōmedim⁹ nō est nob
necessaria illa vetus figura in pane de q
carnē ipam cōficimus. **A**ppertissimū tñ
est qz meli⁹ sacrificat de az. mo qz de fer:
mēto: cū qz valde aptius z puri⁹ et dili:
gētius fit: tū qz dñs h fecit: vnde illō nō
ē tacēdū qz cū greci anathematizāt azi:
mitas: se em nos vocāt: anathematizāt
xpm. **S**i autē dicūt qz iudai zam⁹: dicāt
similiter xpm iudai zasse. **E**t si audēt as:
serere xpm ppē iudaismū vt pceptuz de
azimo dātū fuaret de azimo corp⁹ suuz
fecisse absurdissime errāt: cū illū taz sin:
cerā nouitatē fecisse in fermēto vetusta:
tis existimāt. **P**atet igit qz cum azimo
ysus est ad illud opus nō h fecit vt pre:
ceptū de azimo fuaret: sed aut vt fermē:
tarios quos pvidebat reprobās: azimi:
tas approbare⁹ aut certe vt si etiā fermē:
tarij approbare⁹ azimitas quoqz appro:
bare⁹. **Q** aut nos iudaisare dicūt: nō ē
vez qz nō sacrificamus de azimo vt le:
gē veterē seruem⁹: sed h diligētius fiat
vt dñm qui h nō iudai zado fecit imite:
mur. **C**ū em facimus aliqd qd iudei vt
iudaismū seruaret faciebāt nō iudaisa:
mus qz nō pppter iudaismū sed pppter ali:
am causā h facim⁹. **S**i em in diebus pa:
sche azimū panē aliqs comedat siue qz
nō habet aliā: siue qz magis delectatur
illo qz fermēto aut si qs pppter infirmi:
tatē pñtiū circūcidere cogit aut si bo:
ni suo qs trituratī ne esuriat os nō ob:
turat null⁹ nisi in sipiēs h agētē iudaisa:
re iudicabit. **C**ū itaqz nos panē azimuz
sacrificam⁹ nō p azimi figurā talē dñm
Jhm fuisse significem⁹: sed vt ipm panē

in corp⁹ eius diuina virtute operāte si:
cut ipē fecit significem⁹: nequa qz in hoc
vetustate legis seruam⁹ sed euāgelij ve:
ritatē celebram⁹. **D**eniqz quādo idē ipē
h fecit et ait discipulis suis h facite i meā
cōmemoratōem si voluisset vt nos qui:
bus h aplis pcepit non de azimo facere
mus pmonuisset nos in eisz dixisset ne
faciatis h de azimo. **Q**uare cū dicēs h
facite azimū nō excepit: qs est cuius in:
tellect⁹ audet excipere qz ipē fecit et p h
phibere qz nō solū nullo sermone phi:
buit s etiam ope pcepit. **Q**uis inqz nisi
plus sapiēs qz oportet sapere tātū con:
sideret de sapiētia sua vt psumat h pfer:
re qz cū dixit dñs h facite sicut cōpeten:
ter subintelligim⁹ qz ego sic indubitanē
sit subaudiēdū s nō h vnde ego. **I**tez si
diuina p ea q digniora cognoscim⁹ ex:
qui debem⁹ cū sacrificiū de q agit de pa:
nis siue azimi siue fermētati sba: cōstat
esse celebrādū: quē panē digniorē estia:
mus ad faciēdā dñici corporis varieta:
tem nisi illū quē z vetus lex elegit ad si:
gnificādā: z euāgeliū ad exhibēdā ean:
dē veritatē. **S**i itaqz respōdem⁹ grecis
nos h de azimo nō pppter figurā: s pppter
pdictas causas facere: nihil h intelligo
valet cur nos greci anathematizādos:
aut saltez rephēdēdos recte iudicēt. **A**t
si dicūt h nos nō agere posse de azimo:
sine intellectu figure p qd iudaisare p:
bamur ergo nec similiter queūt ad h ip:
sū vt i fermēto sine figura qz et vetus
scriptura p fermētū designat peccatuz.
Quin execrat in pascha suo cōmedere
fermētātū z noua dū manet nos in pa:
scha nō opulari non in fermēto veteri:
neqz inferni ma. z nequici. **D**icim⁹ etiā
qz nos nō iudaisam⁹ si figurā tenemus
in azimo qm nō significamus xpm sine
fermēto peccati ventuz tāqz iudei s mō:
stram⁹ eū talē venisse sicut xpiani z per
h mouemur tales nosmetipos exhibere
quales pascha nrm est qz māducamus.

illi aut nec iudeos nec xpianos in se p-
 fitetur: qz deū in fermenti sui figura: nec
 venturū vt iudei: nec venisse vt xpiani:
 sine peccato signat: sed potius pagāis
 fauere videtur qui illū sicut alios homi-
 nes peccato fermētātū existimāt. **S**i xpo
 aiunt xpianos nō debere vti figuris: qz
 vetera trāsierūt in quibus erāt necessa-
 rie negāt vt alia taceā baptismū esse fi-
 gurā cuiusdā mortis z sepulture: cōtra
 aplm dicētes. **Q**uicūqz baptizati sumus
 in xpo **I**hu in morte ipsius baptizati su-
 mus. **C**ōsepulti em̄ sumus cū illo p ba-
 ptismū in mortē. **A**ut si cōcedūt nos vti
 figuris sed nō in eisdē rebus quibus in
 figura lex vetus vtebat: et ideo nō esse
 panē azimū assumēdū: ad vllā figurā:
 qz adhuc in eadē lege accipit. quare ba-
 ptizant in aqua cū p̄ses nostri om̄es in
 moyse baptizati sūt in nube: et mari: qz
 negare nequeūt in figura fuisse. **V**itent
 quos aquā ne videātur baptizare ba-
 ptismo iohannis qui baptizauit in aqua.
Si ergo irrephēnsibiliter figurā bap-
 tizamus in aqua: licet illud baptisma ve-
 tus qz fuit: huius noui figura in aqua fue-
 rit: que est ista grecorū sapiētia que pp̄
 hoc qz vetus pascha p quod n̄m figu-
 rabat celebratū est in azimis detestatur
 nos sacrificare corpus xpi qui ē pascha
 n̄m: de azimo in figura: siue ad com̄e
 morādū: quia talis fuit ille cuius corp⁹
 sacrificamus: scilicet sine peccati infecti-
 one: siue ad cōmouēduz nos qz corpus
 eius comedimus tales debere esse scdm
 aplm dicētē. **E**xpurgate vetus fermen-
 tum vt sitis no. con. si. est. azi. etem̄ pa-
 scha n̄m immolat⁹ est xps. **I**taqz epu-
 lemur nō infer. ve. neqz infer. ma. zne. s̄
 in azi. sin. z veritatis. **S**iue igit in figu-
 ra sacrificemus azimū panē. siue om̄i fi-
 gura nullatenus: nos greci rephensibi-
 les valēt osidere s̄ aut soli nos bñ agim⁹
 ille nō bñ aut nos meli⁹ z diligētī⁹ si illi
 bñ **H**ēpe satis ostēdūt se nullā h̄re rōez

ad suā partē confirmādū: et n̄m infir-
 mādā cū hoc p̄tra nos p̄ferunt quod
 nullo mō contra nos: aut cū illis esse co-
 gnoscitur. **O**biiciūt em̄ nob sicut in v̄sa
 legi **E**plā: qz dicit apls l̄sa em̄ occidit
 spūs aut viuificat. **E**t qz annos pp̄bia
Sacrificate inquit de fermētato laudē
 vnde nitūtur ostēdere qz l̄sa que vetus
 pascha celebrari iubet: i azimis nos oc-
 cidit: cū eā seruamus azimū sacrificādo
 nō bñ apli xba intelligētēs l̄faz em̄: tūc
 dicit occidere quādo illa iubēs a pecca-
 to decl. nat: peccatū ostēdit: qm̄ non ad-
 iuuēt grā vt fiat quod iubet inobedien-
 tem et p̄uaricatōem facit. **Q**uod in epi-
 stola ad romanos idem apte monstrat
 apls dicens. **P**eccatū non cognoui nisi
 si p legem. **N**ā concupiscētia nesciebat
 esse peccatū: nisi lex diceret nō concupi-
 sces. **O**ccasionē aut accepta peccatū p
 mandatū operatū est in me oēm concu-
 piscentiā. **S**ine lege em̄ peccatū mortu-
 um erat. **E**go aut viuebam siue lege ali-
 quādo. **S**ed cū venisset mādātū pecca-
 tū reuixit. **E**go aut mortuus sū z inuen-
 tū est mihi mādātū quod erat ad vitam
 h̄e ad mortē. **N**ā peccatū occasiōe ac-
 cepta p mādātū seduxit me: z p illd oc-
 cidit. **S**ic l̄sa sine adiuuāte grā: occidit
 spūs aut viuificat: sicut ait idē apls ad
 titū. **C**ū aut benignitas h̄iana. ap. sal.
 n̄i dei nō ex operib⁹ iusticie que fe. nos
 sed scdm suā miam sal. nos fecit: p laua-
 crū regeneratiōis et renouatiōis spūss.
 quē effudit in nos abunde p **I**hm xpm
 saluatorē n̄m: vt iustificati grā ipsi⁹ he-
 redes sim⁹: scdm sp̄ez vite eterne. **I**deo
 cū dixisset sufficiētia n̄ra ex deo est: qui
 et idoneos nos fecit ministros noui te-
 stamēti: non l̄sa sed spū: l̄sa em̄ occidit:
 spūs aut viuificat. **A**c si dicat fecit nos
 deus ministros noui testamēti qz nō est
 in l̄sa occidēte: sicut vet⁹: sed in spiritu
 viuificāte. **A**d vtrūqz vero ad occasiō-
 nem scilicet l̄se: et ad viuificatōem spūs

De fermentato

spūs ptinet qđ subiūxit. Quod si ministratio mortis isris deformata in lapidibus: fuit in gloria: ita vt nō possent filij israel intendere in faciē moysi ppter gloriam vultus eius: que euacuat: quō nō magis ministratio spūs erit i glia. Nā si ministratio damnatōis gloria est: multo magis abūdat ministerium iustice in gloria. Nam nec glorificatum est quod claruit: in hac parte: ppter excellentem gloriam. Si em̄ q̄ euacuatur p gloriam est: multo magis q̄ manet in glia ē. Habentes igiŕ talē spem multa fiducia vti tur: et non sicut moyses ponebat velamen sup faciem suā: vt non intēderent filij israel in faciē eius quod euacuatur. Sed obtusi sunt sensus eorū vsq; in hodiernum em̄ diem: idipm velamē inlectione veteris testamenti manet non reuelatur: qm̄ in xpō euacuat: sed vsq; in hodiernū diem cuz legitur moysi velamen positum est super cor eorū. Cū autē conuersus fuerit ad dñm tunc auferetur velamen. Dominus autē spūs est. Ubi autē spūs dñi ibi libertas. Nos x̄o om̄s reuelata facie gliam dñi speculantes in eādē ymaginē transformamur a claritate in claritatem. tāq; a dñi spū. Ideo habentes hāc administratōem iuxta q̄ misericordiā cōsecuti sumus nō defacimus. De occisione littere et viuificatōe spūs: supfluum mihi videt sup h̄ aliqd addere. Satis itaq; patet quia nec grecis pdest: nec nobis obest qđ de occidēte littera obiciūt. Quod at̄ assumūt de ppheta: venite in galgalāz impie agite: et sacrificate de fermentato laudē. intelligēdum est esse dictū aut approbando tale sacrificiū aut reprobandō. Sed si h̄ p̄cipit ppheta: vt scdm̄ eos loquar: illos occidit littera qui litterāz seruando de fermentato sacrificāt. At si hec reprobandō dictū est: qua fronte sacrificāt quod ppheta in sacrificiūz execratur: aut qua ratione hec in auctoritatez sibi assumūt

Quānt hec ppheta non iubendo sed reprehēdō dixerit: dubium non est: vt cū hoc impie auctoritas sociauerit. Dixerat em̄. Venite ad bethel et impie agite. Et paulo post continuata increpatione ait. Et sacrificate de fermentato laudez. Aut ergo tanta ratione partem suā fermentarij defēdant: quāta suaz roborāt azimite: aut si nec illud valent: nec istud volunt. saltem non reprehendant azimitas. In terciā questiōe sic intelligo: mandatis quia greci detestatur nostra conubia: vbi cognati cognatis copulatur. Quod cur faciāt nullā video auctoritatem aut rationem. Nam si h̄ in suis fieri phibent conubijs: aut non extēdunt cognatōes vsq; ad septimā generatōem sicut nos aut impossibile videt seruari q̄ p̄cipiunt. Sunt em̄ sepe in vna cognatōe plus q̄ cētuz viri aut mulieres egētes coniugio. Totidē itaq; cognati ones inuenire necesse ē de q̄bus singulis singuli eligatur viri et mulieres quibus illa de vna cognatōe singulis singuli copulatur. Aut itaq; detestabilia sunt indubitātē eorū cōnubia si inter septēz generatōes sunt: nec debēt reprehendere nra quādo cognati cognatis cōiugunt de alia cognatōe q̄ nulla phibet auctoritas vel rō. aut impossibile est: vt dixi seruare q̄ p̄cipiūt vt scilicet tot cognati ones exquiratur ad vnius cognatōis conubia: que sūt in illa: viri et mulieres petētes coniugia. Quānt sine omni auctoritate et ratione absq; dubio rationabiliter reputādum iudicatur.

Explicit Ep̄la de fermentato et azimio.
Incipit liber Anselmi Ep̄i in expositōem mēbroz vestimētoz et actū dei.

Ubicūq; sacra scriptura supsum diuinos libros in deo mot^o anime seu hūana membra describit idem caput ca